

První stupeň ZŠ

V následující části prezentujeme základní údaje o provedených výzkumech na prvním stupni základní školy.

Tabulka 1 Kvalifikační práce č. 1: první stupeň ZŠ

1. stupeň ZŠ							
Autor	Název práce	Druh práce	Rok	Jazyk práce	Jazyk výuky	Třída	Výzkum
Janáčková, Ivana	Objev svět s panem CLILEM“. Využití metody CLIL v primární škole <hr/> Explore the World with Mr. CLIL”Exploitation of CLIL at Primary School	DP	2013	AJ	AJ	1. třída	<i>akční výzkum</i>
Stručný popis							
Práce se zabývá využitím metody CLIL v primárním vzdělávání. Analyzuje strategie a metody nezbytné podmínky pro uvedení metody mezi žáky mladšího školního věku.							
Výsledky							
Výstupem práce je kolekce s názvem „Objev svět s panem CLILEM“ speciálně vytvořená pro žáky 1. stupně ZŠ. Kolekce je složena z příprav na hodiny založených na CLILu a také z učebních pomůcek nezbytných k daným hodinám. Protože všechny přípravy na hodiny byly ověřeny v praxi, praktická část práce detailně popisuje průběh pěti vybraných vyučovacích jednotek.							

zdroj: vlastní tabulka; podkladová data databáze THESES¹

Tabulka 1 Kvalifikační práce č. 2: první stupeň ZŠ (přírodověda)

1. stupeň ZŠ							
Autor	Název práce	typ	Rok	Jazyk	Jazy	Třída	Výzkum

¹ JANÁČOVÁ, I. *Objev svět s panem CLILEM“. Využití metody CLIL v primární škole*: diplomová práce. Olomouc: Univerzita Palackého, Pedagogická fakulta. Katedra anglického jazyka, 2013. 128 s.

				práce	výuky		
Pacher, Dagmar	Metoda CLIL aplikovaná na přírodovědu 5 roč. ZŠ	DP	2011	JČ	NJ	5. třída	<i>akční výzkum</i>
Stručný popis							
Práce se zabývá využitím metody CLIL (němčina) ve vyučovacím předmětu Přírodověda v 5. třídě základní školy.							
Výsledky							
V praktické části jsou navrženy přípravy pro výuku přírodovědy v německém jazyce přístupem CLIL. Reflexe výzkumu svědčí pro vhodnost výuky CLIL v uvedeném předmětu.							

zdroj: vlastní tabulka; podkladová data databáze THESES²

Tabulka 3 Kvalifikační práce č. 3: první stupeň ZŠ (výzkum učitelů)

1. stupeň ZŠ							
Autor	Název práce	typ	Rok	Jazyk práce	Jazyk výuky	Třída	Výzkum
Skwarlová, Natalie	CLIL – inovační metoda ve výuce žáků mladšího školního věku <hr/> CLIL – an innovative way in teaching young learners	DP	2011	AJ	AJ	1. až 5.	<i>kvalitativní</i>
Stručný popis							
Cílem práce bylo specifikovat metodu CLIL a v praktické části zjistit, jestli je její využití reálné a jaký je přístup učitelů k této metodě. Hlavním bodem praktické části je výzkum mezi učiteli 1. stupně základních škol, který pojednává o jejich přístupu ke CLIL. V práci je také analýza průzkumu mezi žáky a návrhy aktivit pro vyučování pomocí metody CLIL.							
Výsledky							
Z výzkumného šetření vyplynulo, že většina učitelů není obeznámena s přístupem CLIL a ve svých hodinách jej nevyužívají. Podle názorů učitelů může mít využití CLIL na 1. stupni ZŠ							

² PACHER, D. *Metoda CLIL aplikovaná na přírodovědu 5 roč. ZŠ*: diplomová práce. Brno: Masarykova univerzita, Fakulta Pedagogická, Katedra německého jazyka, 2011. 80 s.,

negativní vliv na vzdělávací proces, zejména v tom, že by se výuka neúnosně zpomalila. Z výzkumu dále vyplynulo, že v českých školách není dostatek dobře vyškolených učitelů, kteří dosáhli přiměřené úrovně komunikace v cizím jazyce, a kteří jsou také dostatečně motivováni k přípravě vyučovacích hodin CLIL. Autorka na základě těchto zjištění vyvozuje, že české školy nejsou plně připraveny pro aplikaci CLIL ve výuce na prvním stupni ZŠ.

zdroj: vlastní tabulka; podkladová data databáze THESES³

Tabulka 4 Kvalifikační práce č. 4: první stupeň ZŠ (1. třída)

1. stupeň ZŠ							
Autor	Název práce	typ	Rok	Jazyk práce	Jazyk výuky	Třída	Výzkum
Němečková, Markéta	Možnosti a meze využití metody CLIL v českých školách	DP	2014	JČ	AJ	1. třída	<i>akční výzkum</i>
Stručný popis							
Cílem práce je s využitím akčního výzkumu ověřit možnosti uplatnění metody CLIL v podmínkách 1. ročníku vybrané státní základní školy. Výzkum byl zaměřen na ověřování různých strategií podpory učení žáků 1. třídy ZŠ. Cílem práce bylo vytvořit soubor funkčních podpůrných strategií, které pomohou žákům prvního ročníku překonat jazykové bariéry a umožní jim dosáhnout stanovených výukových cílů. Jádrem práce tvoří detailně zpracované přípravy hodin s reflexemi, ve kterých budou analyzovány použité aktivity a podpůrné strategie z pohledu efektivnosti.							
Výsledky							
V rámci výzkumu bylo potvrzeno, že jazyková úroveň žáků není podmínkou integrované výuky a lze ji tedy využívat již od prvního ročníku základní školy.							

zdroj: vlastní tabulka; podkladová data databáze THESES⁴

Tabulka 5 Kvalifikační práce č. 5: první stupeň ZŠ (1. třída)

1. stupeň ZŠ							
Autor	Název práce	typ	Rok	Jazyk práce	Jazyk výuky	Třída	Výzkum

³ SKWARLOVÁ, N. *CLIL – inovační metoda ve výuce žáků mladšího školního věku*: diplomová práce. Olomouc: Univerzita Palackého, Pedagogická fakulta, Katedra anglického jazyka, 2011. 110 s.

⁴ NĚMEČKOVÁ, M. *Možnosti a meze využití metody CLIL v českých školách*: diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta, Katedra primární pedagogiky, 2014. 101 s.

Švecová, Lenka	CLIL in Very Young Learners	DP	2011	AJ	AJ	1. třída	<i>akční výzkum</i>
Stručný popis							
Práce si klade otázku, zda jsou žáci první třídy ZŠ schopni používat angličtinu v ostatních předmětech, případně do jaké míry. Práce zkoumala, zda jsou žáci schopni si získané znalosti uchovat a následně využít pomocí metody CLIL. Praktická část byla zaměřená na primární výzkum CLIL v projektu, který je založeném na příběhu „O Jackovi a kouzelné fazoli“. Příběh byl dětem přiblížen anglicky formou různých aktivit, které probíhaly v jednotlivých předmětech. Žáci si vedli svá portfolia, odpovídali na otázky učitele a na závěr vyplnili dotazník. Na základě těchto poznatků byl vyvozen výsledek projektu.							
Výsledky							
Na základě výsledků výzkumu autorka konstatuje, že přístup CLIL je možné využít u mladších školních žáků s pozitivními výsledky.							

zdroj: vlastní tabulka; podkladová data databáze THESES⁵

Tabulka 6 Kvalifikační práce č. 6: první stupeň ZŠ (2. třída)

1. stupeň ZŠ							
Autor	Název práce	typ	Rok	Jazyk práce	Jazy výuky	Druh školy	Výzkum
Vítková, Tereza	Výuka ve vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět v 1. období ZŠ prostřednictvím metody CLIL	DP	2014	JČ	AJ	2. třída	<i>akční výzkum</i>
Stručný popis							
Hlavním cílem práce bylo vytvořit pracovní listy a metodické postupy pro učitele CLIL (ve vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět) k rozvoji slovní zásoby a komunikačních schopností. Součástí práce je krátké dotazníkové šetření žáků zaměřené na reflexi výuky CLIL.							
Výsledky							
Cíl diplomové práce byl splněn nad rámec autorčina očekávání. Žáci druhé třídy ZŠ Úhonic, a jejich rodiče byli spokojeni, práce je bavila, učivo z nejazykového předmětu umí a							

⁵ ŠVECOVÁ, L. *CLIL in Very Young Learners*: diplomová práce. Brno: Masarykova univerzita, Fakulta Pedagogická, Katedra anglického jazyka a literatury, 2011. 102 s.

především zdůraznili, že umět komunikovat a nebát se je jejich největší pokrok. Výsledky akčního výzkumu dále ukázaly, že správná motivace, různé metody a formy, propojení cizího jazyka s dětským světem dokáže žáky upoutat a získat si jejich pozornost. Žáci pracovní listy a doplňující úkoly plnili s nadšením, s velkou chutí a se zájmem. Naučili se nová slovíčka, slovní spojení, používat anglický jazyk v modelových a praktických situacích, překonali strach komunikovat v cizím jazyce.

zdroj: vlastní tabulka; podkladová data databáze THESES⁶

Tabulka 7 Kvalifikační práce č. 7: první stupeň ZŠ (matematika 1)

1. stupeň ZŠ – MATEMATIKA							
Autor	Název práce	typ	Rok	Jazyk práce	Jazyk výuky	Třída	Výzkum
Berčíková, Eva	Anglická matematická terminologie v kontextu metodologie CLIL se zaměřením na 1. stupeň ZŠ	DP	2014	JČ	AJ	4. třída	<i>smíšený</i>
Stručný popis							
Práce se zaměřila na dva základní cíle: 1) vytvoření uceleného souboru pojmů česko - anglické matematické terminologie pro 1. stupeň základních škol; 2) analýza a vyhodnocení dat výzkumného šetření realizovaného na Základní a mateřské škole Březová, okres Uherské Hradiště. Cílem výzkumného šetření bylo zjištění postojů žáků k výuce, ve které jsou uplatňovány prvky metodologie CLIL a identifikace překážek plynoucích z této výuky. Výzkum se zaměřil na oblíbenost, užitečnost a náročnost výuky s využitím prvků metodologie CLIL. Součástí výzkumného šetření bylo vyhodnocení didaktického testu s pěti matematickými úlohami.							
Výsledky							
Pojmy česko - anglické matematické terminologie byly pro přehlednost rozděleny do jednotlivých kategorií. Vždy je uveden název kategorie a potom následuje tabulka s abecedně seřazenými českými a anglickými výrazy pro tuto terminologii. Uvedena je také správná anglická výslovnost každého termínu. Ze závěrů dotazníkového šetření vyplynulo, že žáci způsob výuky s využitím CLIL vnímají většinou pozitivně. Žákům, kteří jsou na vysvědčení							

⁶ VÍTKOVÁ, T. *Výuka ve vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět v 1. období ZŠ prostřednictvím metody CLIL*: diplomová práce, 2014. Olomouc: Univerzita Palackého, Pedagogická fakulta. Katedra anglického jazyka, 2014. 86 s.

hodnocení z matematiky nebo z angličtiny známkou 1, připadá výuka s využitím prvků angličtiny méně náročná než žákům, kteří jsou na vysvědčení hodnoceni horšími známkami. Výsledek didaktického testu přinesl následující zjištění: nepotvrdil se předpoklad, že žáci s lepšími známkami z matematiky dosáhnou v didaktickém testu z matematiky v anglickém jazyce lepších výsledků než žáci s horšími známkami z matematiky; mezi žáky, kteří mají z matematiky jedničku, se vyskytli také takoví, kteří napsali didaktický test pouze na 40 bodů.

zdroj: vlastní tabulka; podkladová data databáze THESES⁷

Tabulka 8 Kvalifikační práce č. 8: první stupeň ZŠ (matematika 2)

1. stupeň ZŠ – MATEMATIKA							
Autor	Název práce	typ	Rok	Jazyk práce	Jazy výuky	Třída	Výzkum
Škeříková, Petra	Metodologie CLIL ve výuce primární matematiky se zaměřením na anglický jazyk	DP	2014	JČ	AJ	5. třída	<i>akční výzkum</i>
Stručný popis							
Autorka vytvořila a následně vyzkoušela takové cizojazyčné aktivity, které jsou pro žáky přínosem nových informací a současně zábavou a tedy i motivací, jež poslouží k zefektivnění výuky cizího jazyka i odborných nejazykových předmětů. Záměrem bylo vytvoření takových matematických činností v anglickém jazyce, které by byly využitelné na 1. stupni základních škol i za předpokladu, že se žáci s metodologií CLIL ještě nesetkali.							
Výsledky							
Průběh a výsledky hodnocení po vyzkoušení jednotlivých cizojazyčných aktivit autorku utvrdily v tom, že je více než vhodné a žádoucí CLIL nebo alespoň dílčí CLIL aktivity - „language showers“, zařazovat do nejazykových hodin nejen za účelem zkvalitnění výuky, ale také zpestření a nenásilného seznámení žáky s jazykem jinak, než jsou zvyklí z tradičních hodin cizího jazyka. Z dotazníkového šetření mezi žáky vyplynulo, že nejpozitivněji hodnocenou jazykovou sprchou bylo tvoření myšlenkové mapy a téměř srovnatelný výsledek sklídil i úvodní brainstorming. Naopak nejméně oblíbenou aktivitou bylo vymýšlení hádanek.							

zdroj: vlastní tabulka; podkladová data databáze THESES⁸

⁷ BERČÍKOVÁ, E. *Anglická matematická terminologie v kontextu metodologie CLIL se zaměřením na 1. stupeň ZŠ*: diplomová práce. Olomouc: Univerzita Palackého, Pedagogická fakulta. Katedra matematiky, 2014. 90 s.

Tabulka 9 Souhrnné údaje: kvalifikační práce s tématem CLIL na 1. stupni ZŠ.

1. stupeň ZŠ = 8 kvalifikačních prací	Počet prací
Typ kvalifikační práce	
Diplomová práce	8
Rigorózní práce	0
Disertační práce	0
Jazyk kvalifikační práce	
Čeština	5
Angličtina	3
Němčina	0
Jazyk použitý ve výuce CLIL, jež byla předmětem výzkumu kvalifikační práce	
Němčina	1
Angličtina	7
Druh výzkumného přístupu	
Kvantitativní výzkum	0
Kvalitativní výzkum	1
Smíšený výzkum	1
Akční výzkum	6

Zdroj: autor; vlastní zpracování dat

Souhrnné údaje provedených kvalifikačních prací s tématem CLIL na prvním stupni ZŠ ve vytvořené ve sledovaném období 2008 - 2014 jsou uvedeny v tabulce 28.

Z analýzy vyplývá, že CLIL na prvním stupni ZŠ nebyl dosud předmětem žádné rigorózní ani disertační práce. Většina prací byla vypracována v českém jazyce, 3 práce jsou prezentovány v angličtině. Z jazyků L2 zde jasně dominuje angličtina. Výzkumná šetření mají v naprosté většině povahu akčních výzkumů. Až na jednu výjimku, kdy předmětem zkoumání byl soubor učitelů, jsou uvedené diplomové práce zaměřeny na vypracování didaktických materiálů, jejich aplikaci ve výuce a následné reflexi (sebereflexi) a zjišťování zpětné vazby od žáků.

⁸ ŠKERŔIKOVÁ, P. *Metodologie CLIL ve výuce primární matematiky se zaměřením na anglický jazyk*: diplomová práce. Olomouc: Univerzita Palackého, Pedagogická fakulta. Katedra matematiky, 2014. 125 s.

Při detailnějším zkoumání zjistíme další zajímavé údaje. Jak jsme výše nastínili, všechny kvalifikační práce na prvním stupni vytvořily ženy. Tři studie se zaměřily na první třídu, dvě studie na pátáky, po jedné práci má zastoupení výzkum ve druhé třídě a čtvrté třídě ZŠ. Jedna výzkumná studie necílila přímo na proces výuky, ale zajímala se o názory učitelů 1. stupně na CLIL.